

УДК 159.923:[378:37.011.3-051]

Психологічний дискурс моделювання деонтологічного профілю майбутніх педагогів

Токарева Н. М.

Анотація. У статті висвітлено психологічні аспекти професіоналізації майбутніх педагогів у процесі фахової підготовки. Означено сутність моделювання деонтологічного профілю майбутніх фахівців-педагогів у сучасному суспільстві. Особливу увагу автором приділено питанням розвитку психолого-педагогічних мета-компетенцій студентів. Визначено значимість психолого-педагогічного супроводу деонтологічного розвитку молоді у закладах вищої освіти. Автор наводить результати емпіричного вивчення уявлень майбутніх педагогів щодо деонтологічного профілю педагога. Доведено актуальність системного моделювання деонтологічного профілю особистості у вимірах фахової підготовки.

Ключові слова: професіоналізація, психологізація освіти, деонтологічний профіль, компетентнісний підхід, психолого-педагогічний супровід.

Постановка проблеми. Реформування сучасного культурно-освітнього простору України у несталих вимірах інформаційного суспільства зумовлює необхідність переосмислення континууму впровадження європейських норм і стандартів у парадигму розбудови національної освіти. Викликами сьогодення є, зокрема, перехід від тоталітарної уніфікації, усталених стереотипів, неефективних шаблонів викладацької діяльності до творчої ініціативи та індивідуальної відповідальності педагогів у проектуванні і організації педагогічного процесу, орієнтованого на моделювання гнучкої поведінки суб'єктів життєтворення, спрямованої на задоволення потреби у новій інформації, розширенні власного досвіду.

У контексті розбудови демократичного суспільства постіндустріальної доби відбувається форматування якісно нового освітнього простору, що, у свою чергу, актуалізує нові грані моделі педагогічної освіти. Перед закладами вищої педагогічної освіти постає завдання досягнення нової якості підготовки фахівців, здатних нестандартно мислити, продукувати творчі ідеї й знаходити нетрадиційні шляхи вирішення проблем у професійній діяльності.

Проблемне поле цілеспрямованої підготовки фахівців у вимірах професіоналізації стало знаходитися у центрі інтересів й активно обговорюється психолого-педагогічною науковою спільнотою [2, 3, 5, 7, 10], хоча багато питань даного контенту все ще залишаються дискусійними. Разом з тим, беззаперечно визнається, що сучасний дискурс моделювання у закладах педагогічної освіти деонтологічного профілю майбутнього педагога має ґрунтуватися на векторах змінення рольових функцій і нормативів поведінки вчителя у ХХІ столітті [6, 10], котрі обумовлюють нову систему реалізації педагогічної діяльності.

В умовах сьогодення майбутні педагоги мають орієнтуватися у функціональних позиціях 1) педагога-предметника — експерта, здатного здійснювати навігацію у певній предметній галузі; 2) педагога-тьютора, що виконує формування індивідуальної освітньої траєкторії учнів на підставі вивчення суб'єктивних вимірів мотиваційної сфери, інтересів, життєвих планів школярів; 3) педагога-модератора, що виконує формування групової освітньої траєкторії учнів, проектує освітні процеси і керує ними. Крім того, успішна педагогічна діяльність потребує від вчителя реалізації здатності гармонізувати освітній процес у форматі індивідуально-особистісного та компетентісного підходів [7, 10]. Тож необхідною передумовою моделювання деонтологічного профілю майбутнього педагога, беззаперечно, є не стільки академічна складова професійного досвіду, скільки психолого-педагогічна компетентність — надпредметна універсальія вищого рівня, що, як наголошує Т. Л. Шабанова, гарантовано забезпечує легкість формування предметних компетенцій [10].

У контексті даного дослідження ми мали за мету окреслення психологічних особливостей розвитку професійного ресурсу й особистісного потенціалу майбутніх педагогів у сучасному освітньому просторі фахової підготовки.

Аналіз наукових досліджень і публікацій з теми. Вищі заклади освіти є відкритою полімодальною соціальною системою, покликаною створювати умови для становлення й розвитку особистості як суб'єкта професійної діяльності. Здобувачі вищої педагогічної освіти у процесі фахової підготовки набувають досвід успішної соціалізації в умовах психолого-педагогічної взаємодії із суб'єктами освіти, форматуєчи власний деонтологічний профіль.

Філософський словник тлумачить поняття «*деонтологія*» (від грець. *δέοντος* (deon) — борг (необхідне) і *λόγος* (logos) — вчення, слово) як розділ етичної теорії, в якій розглядаються проблеми обов'язку, моральних вимог та нормативів і взагалі *належного* як специфічної для

моральності форми виявлення соціальної необхідності [8, с. 112]. Серед основних категорій деонтології, як наголошує Є. К. Веселова, чільне місце займає професійний обов'язок — категорія, взаємопов'язана із головною категорією етики — мораллю; професійний обов'язок «має два можливі джерела появи усвідомленості людини: зовнішній, що виникає у культурно-історичному середовищі у формі світогляду конкретного соціуму й пропонується особистості для інтеріоризації; і внутрішній, властивий людині від природи і даний йому у формі совісті — природного морального закону» [2, с. 31]. У педагогічному континуумі деонтологія інтерпретується як «міждисциплінарний науковий напрям, що досліджує проблеми професійного обов'язку і нормативної поведінки педагога» [9, с. 78]; спрямування деонтологічної підготовки вчителя на формування та розвиток його ціннісно-нормативних компонентів робить інноваційну психолого-педагогічну складову професіоналізації одним із важливих дієвих механізмів належної професійної поведінки фахівця.

Аналіз наукової літератури й власний досвід роботи дозволяє нам стверджувати, що без цілеспрямованого моделювання деонтологічного профілю майбутнього педагога у контексті профільної підготовки фахівця досягнення позитивних результатів є малоімовірним. Тож можна констатувати у сучасному освітньому просторі принципові зміни цілей освіти — від суто предметних вони трансформуються в інтегративні: особистісний і професійний розвиток, підвищення рівня життєстійкості, конкурентноздатності на ринку праці, тощо. Акцент у освіті (згідно із твердженням В. А. Семиченко) детермінує системний розвиток в учнів компетентності в оперуванні інформацією, що обумовлено стрімким підвищенням питомої ваги інформаційно-комунікаційних засобів навчання і виховання [5].

Автор компетентнісного підходу Дж. Равен (див. «Компетентність в сучасному суспільстві» [4]) тлумачить поняття «компетентність» як явище, «котре складається із великої кількості компонентів»; ці компоненти «можуть замінювати один одного в якості складових ефективної поведінки... види компетентності суть мотивовані здібності» [4]. Дж. Равеном запропоновано перелік видів компетентностей, серед яких: тенденція до більш ясного розуміння цінностей і установок по відношенню до конкретної мети; здатність контролювати свою діяльність; готовність і здатність навчатись самостійно; впевненість у собі; адаптивність; схильність до роздумів про майбутнє; звичка до абстрагування; увага до проблем, пов'язаних із досягненням поставлених цілей; самостійність мислення,

оригінальність; критичне мислення; готовність вирішувати складні питання; дослідження навколишнього середовища для виявлення його можливостей і ресурсів (як матеріальних, так і людських); готовність використовувати нові ідеї і інновації для досягнення мети; здатність приймати рішення; персональна відповідальність; здатність до спільної роботи заради досягнення мети; здатність вирішувати конфлікти і пом'якшувати суперечності; готовність займатись організаційним і суспільним плануванням та ін. [4, с. 281–296]. Означені компетентності, переважно, являють собою якості особистості, що забезпечують реалізацію соціально бажаної поведінки і ефективної професійної діяльності [5]. Аналогічний підхід до структурування необхідних для конкурентоздатної у 2020 році особистості компетентностей (*soft-skills*) продемонстрував World Economic Forum — Future of Jobs. Були виокремлені:

- системне мислення — здатність вирішувати комплексні задачі;
- критичне мислення;
- креативність;
- компетенція управління людьми;
- комунікаційні навички;
- емоційний інтелект;
- навички формування суджень і прийняття рішень;
- клієнтоорієнтованість;
- уміння вести переговори (робота у команді);
- когнітивна (мисленнєва) гнучкість — робота в умовах невизначеності.

Цілеспрямований розвиток означених *soft-skills* у процесі фахової підготовки майбутнього професіонала (і зокрема — педагога) у закладах освіти поза сумнівом потребує психолого-педагогічного супроводу.

Ідея психолого-педагогічного супроводу суб'єктів освітнього процесу активно впроваджувалася у практику середньої освіти педагогами-гуманістами, котрі почали планомірно розділяти процес освіти на процес навчання і процес супроводу; сенс супроводу полягав у створенні особливої культури підтримки і допомоги дитині у навчально-виховному процесі [3, с. 50]. Система супроводу у вищій школі передбачає створення спеціальних психолого-педагогічних умов

для успішного індивідуального розвитку, саморозвитку. Аспекти психолого-педагогічного супроводу особистості у закладах вищої освіти стосуються професійної адаптації студента, формування професійної самостійності й емоційної стійкості; **психолого-педагогічний супровід визначається як тривалий процес участі** кваліфікованого педагога-психолога в антиципації, діагностиці і вирішенні особистісних проблем студента. Згідно із дослідженнями А. В. Лапшової, О. І. Ваганової, М. С. Малеевої найбільше потребують психолого-педагогічного супроводу студенти молодших курсів, котрі досить часто не можуть подолати адаптаційний бар'єр [3, с. 50].

Т. І. Волкова розглядає психолого-педагогічний супровід як частину психологічного забезпечення професійної підготовки студента, а А. В. Брушлинський важливою умовою творчого розвитку студентів називає розуміння студентами дієвості психологічної науки у подоланні ними життєвих труднощів й інтерес до психології [3, с. 51].

В цілому, психолого-педагогічний супровід зорієнтований на підвищення адаптаційного потенціалу студентів, ефективності навчання, формування й розвитку особистісних і професійних властивостей, підвищення якості підготовки фахівців.

У даній статті презентується досвід реалізації стратегії моделювання особистісних конструктів як елементів деонтологічного профілю майбутніх педагогів у професійній підготовці студентів педагогічного профілю освіти.

Викладення основного матеріалу дослідження. Не потребує доведення той факт, що виступати навігатором змін у закладах освіти може лише той педагог, котрий володіє високим рівнем психологічної культури, здатний застосовувати інтегровані психолого-педагогічні знання для аналізу й проектування педагогічних подій, сприяти створенню у школі гармонійного розвивального освітнього середовища [6, 7, 10].

Розвиток суб'єктного потенціалу особистості, адекватне усвідомлення молодими людьми шляхів свого особистісного і професійного розвитку, формування навичок психічної стійкості у подоланні труднощів фахової діяльності — все це потребує системної психологізації освітнього простору, зорієнтованого на деонтологічний континуум генези буття. Феноменологію *психологізації освіти* ми розуміємо як систему інтерпретаційних схем організації освітнього простору у континуумі індивідуальної та/або колективної свідомості, що розгортається у вимірах соціально-психологічної

реальності, яка складається у процесі її суб'єктивного відображення людиною і характеризує розвиток особистості у соціокультурному просторі міжособистісної та професійної взаємодії. Моделювання деонтологічного профілю фахівця у вимірах профільної освіти осмислюється як одна із ключових задач освітнього пошуку.

З метою перевірки теоретичних положень феноменології моделювання деонтологічного профілю майбутніх педагогів нами було здійснено емпіричне дослідження.

Визначаючи науково-організаційні основи моделювання деонтологічних особистісних конструктів студентів педагогічного профілю освіти, ми виходили з принципу системного моделювання у форматі психологічної науки. В даному контексті в основу професійної підготовки педагогів ми ставимо процес системного моделювання особистісних конструктів фахівця, детермінованих деонтологічними установками, що викликають особистісні зміни суб'єкта як міжсистемний перехід до нових можливостей нової ідентичності. Даний процес має місце при переживанні людиною кризового досвіду. Особистісний конструкт інтерпретується нами як ідея або сентенція, котру суб'єкт використовує для осмислення, інтерпретації або прогнозування власного досвіду, життєвого вибору [6]. Конструкт — це біполярна суб'єктивна вимірювальна шкала, яка реалізує одночасно дві функції: узагальнення (встановлення подібності) і протиставлення (встановлення відмінностей).

У дослідженні особливостей особистісних конструктів фахівця на стадії професійної підготовки наша увага була спрямована на виявлення складових деонтологічних Я-образу студентів як одного з провідних чинників регуляції активності особистості, що обумовлює її успішність і емоційно-сміслові значення в процесі підготовки компетентних фахівців-педагогів.

Базою емпіричного дослідження було обрано Криворізький державний педагогічний університет. Вибірку склали 259 студентів I–IV курсів природничо-наукового, географічного та історичного напрямів фахової підготовки.

В якості психодіагностичного інструментарію нами було обрано проективну методику вільного опису «Психологічний портрет ідеального вчителя»; отримана інформація була опрацьована із залученням схем контент-аналізу, що дозволило сформувати перелік найбільш бажаних для респондентів особистісних конструктів педагога.

На другому етапі дослідження студентам було запропоновано проранжувати за 10-бальною шкалою значимість виокремлених

особистісних характеристик педагога. Узагальнення даних контент-аналізу представлені у таблиці 1.

Таблиця 1. Деонтологічні характеристики педагога
(Моделювання уявлень студентів)

Характерологічні властивості педагога	Уявлення студентів 1 курсу	Уявлення студентів 3 курсу	Уявлення студентів 4 курсу
Емпатія	3,1	4	3,29
Тактовність	2,24	1,75	2,1
Комунікабельність	4,4	2,89	3,79
Рефлексія	5	4,5	6,25
Емоційний інтелект	8, 25	6,4	4,79
Організованість	6,79	5,25	5,5
Відповідальність	10	9,1	8,5
Інтелект	1,75	3,25	2,15
Толерантність	6,9	8	7,1
Впевненість	7,64	7,1	5,75
Уважність	3	2,25	1,25
Емоційна стабільність	9,15	10	9,25

Аналіз отриманих даних свідчить про відносну стабільність уявлень респондентів про деонтологічний профіль педагога. Студенти 1 курсу при ранжируванні властивостей педагога віддають перевагу *відповідальності* (I рангова позиція), *емоційній стабільності* (II рангова позиція) та *емоційному інтелекту* (III рангова позиція) педагога. Це може бути пояснено потребою респондентів у емоційній підтримці у період адаптації студентів до умов навчання у вищій школі. Разом з тим, відповідальність та емоційна стабільність педагогів, згідно із оцінками студентів, гарантують сталість навчальної ситуації, зумовлюють впевненість юнацтва у своїх діях. Схожий рейтинг деонтологічних властивостей педагога представлений в уявленнях студентів 3–4 курсів: I рангову позицію респонденти віддають *емоційній стабільності* педагога, II — *відповідальності* вчителя. Проте III рангова позиція у переліку властивостей педагога респондентів даної

вікової групи належить *толерантності*; це дозволяє констатувати, що у динаміці фахової підготовки студентства набуває значимості фактор розуміння, довіри у стосунках із викладачами.

Одночасно знижуються ранги *інтелекту, впевненості й уважності* у характерологічних профілях педагога, складених респондентами 4-го курсу, що суперечить логіці трансформації особистісних конструктів в професійному становленні суб'єкта і вимагає уточнення моделі орієнтовних фреймів професійного самовизначення в контексті цілеспрямованого психолого-педагогічного супроводу з метою підвищення рівня психологічної компетентності учасників навчально-виховного процесу. Недооцінені студентами й такі особистісні конструкти педагога як *організованість, комунікабельність, рефлексія*, що є необхідними елементами деонтологічного профілю фахівця в умовах сучасного соціокультурного простору.

Результати дослідження дозволяють констатувати, що студенти бакалавріату (1–4 курси освітньої програми) недостатньо поінформовані про критерії успішної педагогічної діяльності й вимоги до персонологічного профілю педагога. Неefективно протікає й психічна адаптація студентів до умов навчання у вищій школі, що передбачає взаємодію особистості з культурно-соціальним середовищем, забезпечує адекватність засобів і способів задоволення основних потреб в умовах інформаційного перевантаження і підвищених вимог до внутрішніх резервів психіки особистості при формуванні професійно значущих якостей особистості; на жаль, адаптація студентів до специфічних умов навчання у закладі вищої освіти у більшості випадків відбувається стихійно. У цьому складному процесі дуже рідко застосовуються засоби конструктивного моделювання деонтологічного профілю майбутнього фахівця та психологічного забезпечення навчального процесу. Тому існує нагальна необхідність введення для першокурсників пропедевтичного спецкурсу, що має забезпечувати не тільки ефективність адаптації, соціально-психологічну підтримку студентів та психологічну профілактику деструктивних психічних станів, емоційного виснаження, деперсоналізації і редукції особистих досягнень, а й створювати адекватні орієнтири моделювання особистісних конструктів професіонала в ментальному просторі особистості, експлікуючи (від англ. explicit — характеристика того, що є усвідомленим; явно, відкрито виражений [1]) деонтологічний профіль педагога в якості орієнтовної основи персонологічного розвитку майбутніх фахівців.

Вивчення процесу формування теоретичної (концептуальної) моделі деонтологічного профілю педагога [2, 5, 6, 9] дозволило виділити кілька етапів персоналізації суб'єкта в нових умовах життєдіяльності:

- дисоціація або руйнування елементів ідентичності (або особистісного конструкту), що суперечать новим вимогам до соціально-рольової поведінки суб'єкта;
- невизначеність уявлень про шляхи конструювання нових особистісних (або деонтологічних) конструктів;
- моделювання нових конструктів на підставі особистісного зміни і конструювання нової ідентичності.

Результативність комунікативного моделювання Я-схем особистості і професійно значущих форм поведінки фахівця системи освіти передбачає активне особистісне змінення майбутнього фахівця, модифікацію характерологического профілю суб'єкта відповідно до професійної деонтології фахівця. Цей процес можна оптимізувати засобами когнітивної інтервенції (зміни розумових стратегій особистості), спрямованої на формування орієнтовної основи моделювання особистісних конструктів педагога і розширення діапазону професійної рольової поведінки в парадигмі семантичного резонансу.

Моделювання конструктів поведінки майбутнього фахівця вимагає застосування комплексу формувальних вправ, що дозволить адекватно трансформувати Я-схеми особистості, котрі впливають на отримання і інтерпретацію нової інформації про себе та інших людей.

Беручи за основу класифікації моделюючих вправ особливості формування умінь і навичок, вважаємо доцільним виокремлювати такі різновиди вправ: 1) структурні вправи, що дозволяють сформувати необхідний особистісний (зокрема й деонтологічний) конструкт суб'єкта: імітаційні вправи (забезпечують надання зразків для наслідування), вправи-доповнення (передбачають роботу з наданими зразками та логічне завершення ситуацій), конструктивні вправи (створення і вирішення проблемних ситуацій); 2) операційні вправи, що сприяють формуванню знань, умінь, навичок та компетенцій особистості: трансформаційні вправи (призначені для формування навичок роботи зі змінними ситуаціями, наприклад, переорієнтація деструктивної конфліктної ситуації в конструктивну), програмовані вправи (забезпечують засвоєння алгоритму поведінки в конкретній ситуації); 3) тренінгові вправи, що передбачають тренування і

закріплення комунікативних навичок майбутнього педагога у практичній діяльності.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Таким чином, формування компетентного конкурентоспроможного педагога вимагає комплексного підходу до професійної підготовки фахівця в контексті когнітивного і деонтологічних моделювання особистісних конструктів.

Психолого-педагогічний супровід даного процесу слід розглядати як особливий вид міжособистісної взаємодії суб'єктів освіти, що переслідує мету активізації внутрішніх ресурсів розвитку особистості й професіоналізації майбутнього фахівця. Психолого-педагогічний супровід є технологією, що створює комфортні умови для розвитку суб'єктів освітнього простору та успішного виконання ними своїх особистісних і професійних функцій.

Оптимізація процесу професійного розвитку фахівця вимагає оптимізації психологічного середовища, в якому цей розвиток здійснюється.

Психологізація освітнього простору гарантовано сприятиме актуалізації й втіленню у навчальний процес практик формування ключових компетентностей в умовах органічного поєднання когнітивної (академічної), дієвої (технологічної, операційної), особистісної (ціннісної, аутодіагностичної) і рефлексивної (самоусвідомлення) складових роботи з навчальним матеріалом.

Список використаної літератури

1. *Великий тлумачний словник* [Електронний ресурс]. URL: <http://www.lingvo.ua/uk/Interpret/uk>
2. Веселова Е. К. *Психологическая деонтология*. Санкт-Петербург: Издат. дом Санкт-Петербургского гос. ун-та, 2002. 316 с.
3. Лапшова А. В., Ваганова О. И., Малеева М. С. Психолого-педагогическое сопровождение профессиональной подготовки студентов вуза. *Проблемы современного педагогического образования*, 2018. С. 50–53.
4. Равен Дж. *Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация* / пер. с англ. Москва: Зогнито-Центр, 2000.
5. Семиченко В. А. Проблема формування ключових компетентностей у процесі професійної підготовки майбутніх практичних психологів.

- Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія, зб. наук. пр.* Київ: НАУ, 2018. Вип. 13 (1). С. 145–157.
6. Токарева Н. М. *Модельовання особистісних конструктів підлітків у вимірах освітнього простору*: монографія. Кривий Ріг : ТОВ ВНП «ІНТЕРСЕРВІС», 2015. 448 с.
 7. Токарева Н. Н. Перспективы личностного развития субъектов образовательного пространства в современном информационном обществе. *Повышение качества образования в условиях поликультурного социума* : сб. статей. И. А. Шарапова [и др.] (Ред.). Витебск : ВГУ имени П. М. Машерова, 2017. С. 51–55.
 8. *Философский словарь* / под ред. И. Т. Фролова. — 6-е изд., перераб. и доп. Москва : Политиздат, 1991. 560 с.
 9. Чумак Л. В. Педагогічна деонтологія експліцитного періоду. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*, 2012. 22 (257), Ч. ІХ. С. 78–85.
 10. Шабанова Т. Л. Формирование психолого-педагогической метакомпетенции у студентов в процессе изучения авторских курсов инновационного проекта вуза «Педагог будущего». *Концепт*, 2015. 06 (июнь). URL: <http://e-koncept.ru/2015/15201.htm>

References

1. *Velikiy tлумachniy slovník* [Great explanatory dictionary] [Elektronniy resurs]. URL: <http://www.lingvo.ua/uk/Interpret/uk>. [in Ukraine]
2. Veselova, Ye. K. (2002). *Psikhologicheskaya deontologiya* [Psychological deontology]. Sankt-Peterburg: Izdat. dom Sankt-Peterburgskogo gos. un-ta. 316 s.
3. Lapshova, A. V., Vaganova, O. I., Maleyeva, M. S. (2018). Psikhologo-pedagogicheskoye soprovozhdeniye professional'noy podgotovki studentov vuza [Psychological and pedagogical support of vocational training of university students]. *Problemy sovremennogo pedagogicheskogo obrazovaniya*. S. 50–53.
4. Raven, Dzh. (2000). *Kompetentnost' v sovremennom obshchestve: vyvavleniye, razvitiye i realizatsiya* [Competence in modern society: identification, development and implementation] / per. s angl. Moskva: Zognito-Tsentr.

5. Semychenko, V. A. (2018). Problema formuvannya klyuchovykh kompetentnostey u protsesi profesynoyi pidhotovky maybutnikh praktychnykh psykholohiv [The problem of formation of key competences in the process of professional training of future practical psychologists]. *Visnyk Natsional'noho aviatsiynoho universytetu. Seriya: Pedahohika. Psykholohiya, zb. nauk. pr.* Kyiv: NAU. Vyp. 13 (1). S. 145–157.
6. Tokareva, N. M. (2015). *Modelyuvannya osobistisnih konstruktiv pidlitkiv u vimirah osvithnogo prostoru: monografiya* [Modeling adolescent personal constructs in dimensions of educational space]. Kriviy Rig : TOV VNP «INTERSERVIS». 448 s. [in Ukraine]
7. Tokareva, N. N. (2017). Perspektivy lichnostnogo razvitiya sub'yektiv obrazovatel'nogo prostranstva v sovremennom informatsionnom obshchestve [Prospects for the personal development of subjects of the educational space in the modern information society]. *Povysheniye kachestva obrazovaniya v usloviyakh polikul'turnogo sotsiuma* : sb. statey. I. A. Sharapova [i dr.] (Red.). Vitebsk : VGU imeni P. M. Masherova. S. 51–55.
8. *Filosofskiy slovar'* (1991). [Philosophical Dictionary] / pod red. I. T. Frolova. — 6-ye izd., pererab. i dop. Moskva : Politizdat. 560 s.
9. Chumak L. V. (2012). Pedahohichna deontolohiya eksplitsytnoho period [Pedagogical deontology explicative period]. *Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka*, 22 (257), CH. IX. S. 78–85.
10. Shabanova, T. L. (2015). Formirovaniye psikhologo-pedagogicheskoy metakompetentsii u studentov v protsesse izucheniya avtorskikh kursov innovatsionnogo proyekta vuza «Pedagog budushchego» [Formation of psychological and pedagogical metacompetence among students in the process of studying copyright courses of the innovative project of the university “Teacher of the future”]. *Kontsept*, 06 (iyun'). URL: <http://e-koncept.ru/2015/15201.htm>

Токарева Н. Н.

Психологический дискурс моделирования деонтологического профиля будущих педагогов

Аннотация. В статье освещены психологические аспекты профессионализации будущих педагогов в процессе профессиональной подготовки. Отмечено сущность моделирования деонтологического

профіля майбутніх спеціалістів-педагогів в сучасному суспільстві. Особливу увагу автор приділяє питанням розвитку психолого-педагогічних мета-компетенцій студентів. Визначено значимість психолого-педагогічного супроводження деонтологічного розвитку молоді в установах вищої освіти. Автор наводить результати емпіричного дослідження представлень майбутніх педагогів по деонтологічному профілю педагога. Доведено актуальність системного моделювання деонтологічного профілю особистості в вимірах професійної підготовки.

Ключевые слова: професіоналізація, психологізація освіти, деонтологічний профіль, компетентнісний підхід, психолого-педагогічне супроводження.

Tokareva N. M.

Psychological discourse of modeling of the deontological profile of future teachers

Abstract. The article highlights the psychological aspects of the professionalization of future teachers in the process of training. The essence of modeling the deontological profile of future specialist teachers in modern society is noted. The author pays special attention to the development of psychological and pedagogical meta-competencies of students. The significance of psychological and pedagogical support of the deontological development of youth in higher education institutions is determined. The author gives the results of an empirical study of the ideas of future teachers on the deontological profile of the teacher. The relevance of systemic modeling of the deontological profile of a person in the dimensions of training is proved.

Keywords: professionalization, psychologization of education, deontological profile, competency-based approach, psychological and pedagogical support.

Токарева Наталя Миколаївна,
доктор психологічних наук, доцент
Криворізький державний педагогічний університет
Кривий Ріг, Україна
tokareva152681@gmail.com